

**De natura hominis. De victu; De tuenda valitudine; Medicinae lex;
Hippocratis Jusjurandum; Hippocratis Demonstratio quod artes sunt;
Hippocratis Invectiva in obtrectatores medicinae; quae quidem opera ut
Latine & emendare [sic] legerentur / Curavit Andreas Brentius.**

Contributors

Hippocrates.

Brenta, Andrea, approximately 1454-1485.

Hippocrates. De natura hominis.

Kloss, Georg Franz Burkhard, 1787-1854

Publication/Creation

Rome : E. Silber, [1490?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/mntuhyup>

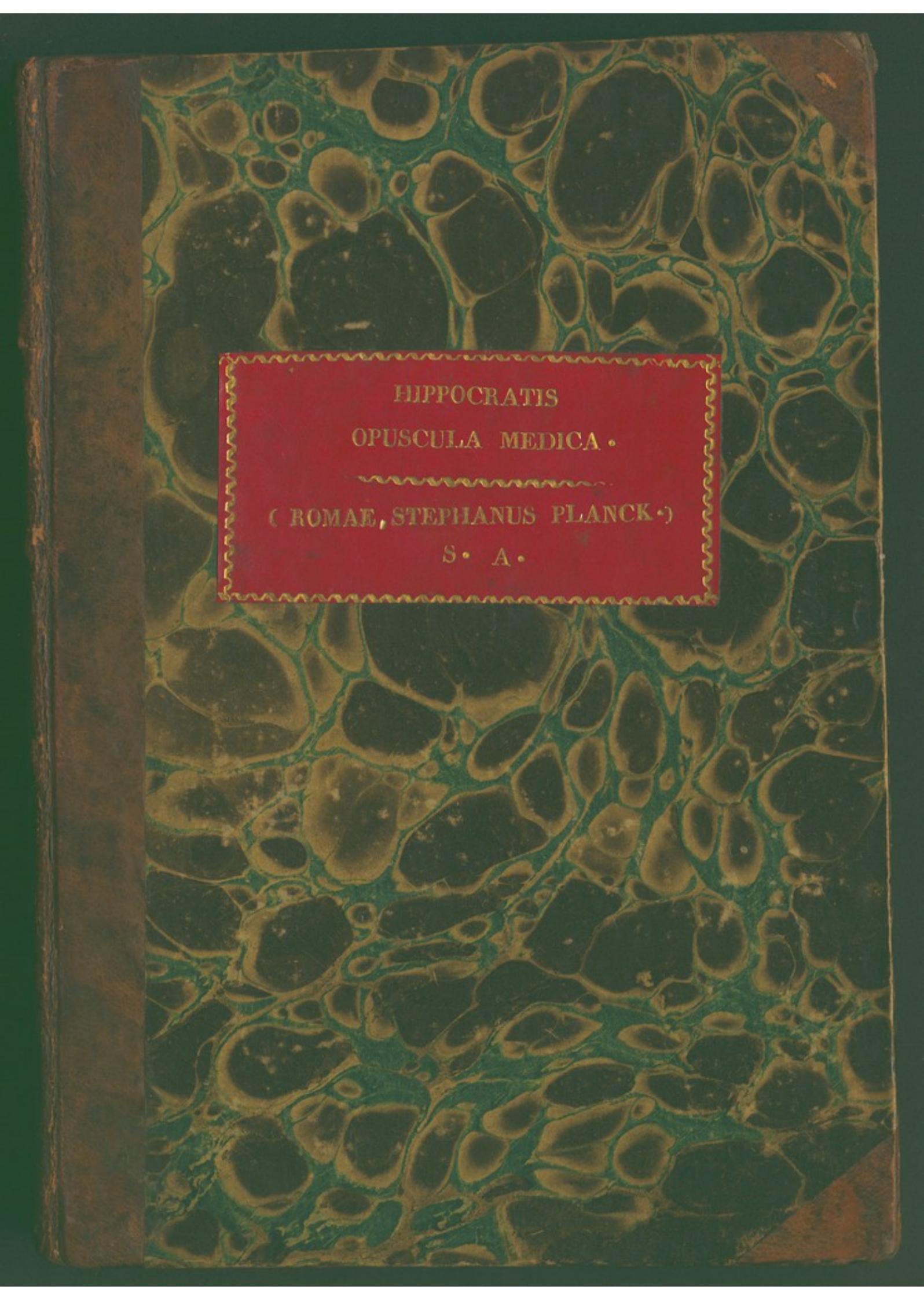
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with a marbled paper pattern in shades of green, brown, and tan. A rectangular red label with a decorative gold border is pasted in the center. The text on the label is in gold capital letters. The spine of the book, visible on the left, is made of dark brown leather.

HIPPOCRATIS
OPUSCULA MEDICA •

(ROMÆ, STEPHANUS PLANCK •)

S. A.

Casa 2. b. 17.

1 Panzer. II. 539. 773. (1485/8.)

Rom

Σ

90

Han, x 0669

Proctor 3943

B.M.W., 122



Hesperos.



-1265-185



15. **Hippocrates.** Hippocrates de natura hominis | De uictu. | De tuenda ualitudine | Medicinæ lex | Hippocratis iusiurandum | Hippocratis demonstratio q3 | artes sunt | Hippocratis iunctiua in obtrecta | tores Medicinæ | Quæ quidem opera ut latine & | emendare (sic) legerentur | Curauit Andreas Brentius | Patauinus | S. l. ni d. (Romae, Steph. Planck. ca. 1490) in 4.º Cart. [Hain * 8669 et 8670] 40.—

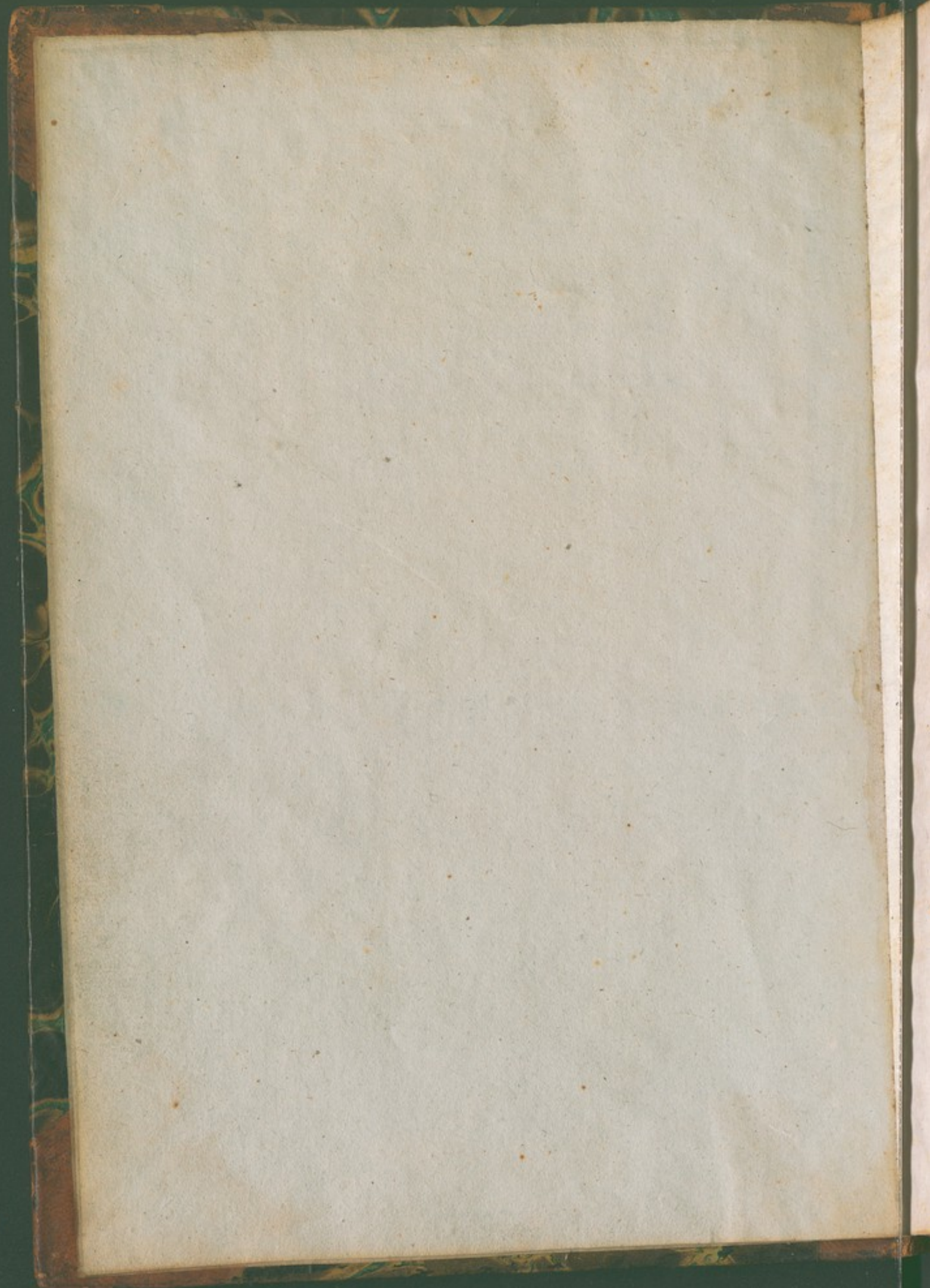
[Eucherius Silber]

20 ff. s. ch ni sign. Grös caract. ronds ; 27 lignes par page.

Au recto du prem. f. l'intitulé cité. Au verso : Franci-
fco Dedo Venetorum | oratori. | A la page opposée : XYSTO.
IIII. PONT. MAX. ANDREAS | BRENTIVS PATAVINVS
S. P. D. | Le texte commence au verso du f. 3, et finit au
recto du f. 20. Au verso : Registrũ foliorum. |

Incunable très rare, voir *Audiffredi*, p. 379. Les deux
numéros de *Hain* seront, sans doute, identiques.

Payeur
12/7/10
H



De Hippocrate et de natura hominis.

De vita.

De ratione humana.

De moribus.

De Hippocrate in medicina.

Hippocrate de natura hominis et de vita.

Hippocrate de ratione humana et de moribus.

De vita.

De Hippocrate in medicina et de vita.

De moribus.

De Hippocrate de ratione humana et de moribus.

De Hippocrate de vita et de moribus.

De Hippocrate de natura hominis et de vita.

De Hippocrate de ratione humana et de moribus.

De Hippocrate de vita et de moribus.

De Hippocrate de natura hominis et de vita.

¶ Hippocrates de natura hominis.

De uictu.

De tuenda ualitudine

30 Medicinæ lex

23 Hippocratis iusiurandum

35 Hippocratis demonstratio q̄ artes sunt.

Hippocratis inuectiua in obtrectatores medi-
cinæ

Quæ quidē opera ut latine & emēdare lege-
rentur.

Curauit Andreas Brentius Patauinus.

¶ Francisco Dedo Venetorū oratori.

Res uariæ a multis certatim dantur amicis.

Grata recessuro munera Dedi tibi.

Hæc nos: q̄ Venetū culto legat ore iuuentus.

Ingenii nostri munera parua damus.

XYSTO. IIII PON. MAX. ANDREAS
BRENTIVS PATAVINVS. S. P. D.

Vm in exequilinam habitationē Oli-
uerii Cardinalis Neapolitani princi-
pis mei locum saluberrimū & amoēni-
ssimum ab urbīs frequentia ppter pestilēs an-
ni tēpus secessissem: ibiq; cū litterario ocio ua-
care posse sperarē: satis mihi negocii hīc uide-
bar: si integrā ualitudinē cōseruare licuisset q̄
ex cōi toti⁹ urbīs ualitudinis pturbatōe plerū-
q; pestilētia caderēt: aut grauissime egrotarēt
eodē morbi generē affligari: iccirco me ad me-
dicoꝝ libros: ex qb⁹ aliquā ualitudis atq; salu-
tis opem peterē: euoluēdos contuli. in his le-
cto Hippocratis libro de natura hominis: In
quo cū multa essent & cognitu digna & ad ca-
uendos morbos ac ualitudinē tuēdā maxime
pertinētia: placuit q̄primū latinum facere: q̄
causae meae atq; tēpori cōueniret: simul etiam
ne nostri homines litterarū græcarū rudes ca-
rerent: tam cōmodo: tāq; salutati libello: qui
esset ueluti summariū ac medicinæ cōpēdiū: ī
quo paucis describeret^r & hoīs natura & uena-
rū positura & febriū spēs & uictuū genera: q̄
græci dietas appellāt: & pestilētiae ceterorūq;
morborum obseruationes atq; remedia.

Nec est cur quod si neget hæc Hippocratis esse:
 si considerare uoluerit quod breuiter preesse subti-
 liter argute atque cōcinne omnia hic scribantur:
 ut singula uere uerba singulos sensus habeant
 qui uidentur tanquam a natura matre in lucem edi
 & ueluti a diuino quodam ore manare: cū ni-
 hil clarius: nihil certius: nihil ad humanā na-
 turam cōmodius dici scribiue possit. Adde quod
 nihil hic insolenter dictum: nihil gloriose scri-
 ptum reperitur: quæ quidem omnia summe
 atque precipue Hippocrati laudi tribuuntur.
 Præterea hic illorum opinio: quod omnes me-
 dicorum scholæ: ut ab aliis accepi & ipse legi: fe-
 cisse Hippocratem testantur: cōfutatur quod uno
 tantum humore hominem cōstare censebant
 Nō tamen propterea inficias eo nō aliquid ab
 alio quopiam uiro docto inseri uel addi huic
 libro nō potuisse: ne uideamur ab Aristotele
 tanto disciplinarum assertore uelle omnino di-
 ssentire: qui libro de animalibus tertio: eadē
 uenarum tractationem: quæ hic est: & eisdē uer-
 bis cōscriptā refert ascribitque cuidā Polybo
 medico Equidem ut aiunt: mallē in oībus ma-
 lam Aristotelis sequi sententiā quā aliorum opti-
 mam. Nolo tamē ita supstitiosus esse: ut ne-
 phas cōmitti putē: si existimaret uiros eiusdē
 facultatis eadē diuersis in locis tractasse parum

Et ego magis creare
 cum Rerubrum Mag-
 istro Lapmone quod
 bene sentire cum the-
 ologis Colonien-
 sibus uis agere

uel nihil inter se discrepantes. Sed tenuis ingenii nostri mediocrisq; usus non est scriptorum tantorum uirorum iudiciū facere. Quæ facile tu Pont. Maxi. pro singulari ingenio tuo admirabiliq; scientia iudicabis: q; uniuersum philosophiæ genus presertimq; id q; de rerum natura est: amplexus es: quod certe ppter cognationem existimatur esse cum mendendi arte coniunctissimum. Non esset tamē absurdum: quantum pro exigua ingenii facultate iudicare ualeo: Si tanq; Mineruæ Phidiae aliquid a praxitele uel Polycleto: ita dimidiato aut curto Hippocratis libro superinductum quid legeretur aut additū ab aliquo Hippocratico medico uel Philosopho. Cuius autem cunq; fuerit hic libellus: hoc sine ulla dubitatione confirmauerim: talis est profecto: ut quisquis eum frequenter in manibus tenere & his quæ in eo scripta sunt: parere uoluerit: is ab omni morbo integer futurus: ita q; ualitudinem conseruaturus sit: ut non indigeat medicorum: aut uictu: aut manu: aut medicamentis: quibus qui minus addicti sūt: melius ualent: rarius egrotant: tardius conescunt & lætius: uitam uitalem uiuunt. At tu uero Pont. Max. hunc solummodo delectationis causa legere poteris: cū nulla ampli

*Antoh ut mihi uide
et meritis.*

Commodus libri

...5

us precepta te erudire aut docere possint omnium sciētiarum scientissimum : qui sicut philosophorum studiis ad bene uiuendū : ita medicorum institutis ad bene ualēdum minime indiges: qui summa doctrina atq; incredibili sapientia omnem bene beateq; uiuendi uiam & rationem percepisti ac foelicissimo fortunatissimoq; usu cum omnium laude & admiratione tibi plane confirmasti: Vale.

HIPPOCRATES DE NATVRA HOMINIS AB AND. BREN. PAT. CON. VERSVS.

Vi consueuit audire eos qui de humana natura altius q̄ ad medendi facultatem pertinet: disputant huius certe oratio: ut ab aliis audiat: apta non est. Neq; enim prorsus dixerim hominem aerem esse: aut ignem aut aquam aut terram aut aliquid aliud quod minime unum in homine inesse manifesto apparet: Sed id quibus placet dicere permitto. Atqui mihi quidem non uidentur huiusmodi homines recte sentire. Nā cū idem sentiant: idemq; concludant: loquuntur

argumētum pōtē
contra eos qm̄ hōm
uno pōtē dēmeto
dicant

Ratio Valitudinis
aduersus

Aiunt enim unū quid esse: cui nomen ad illo-
rum cuiusq; libidinē imponitur: porro id unū
formam & uim mutare a colore: uel frigore
coactum: Mox dulce aut amarum: aut album
aut nigrum: aut aliud quid diuersuz fieri. Ve-
rum hæc non sic habere mihi uidentur: Nam
si homo una re cōstaret: nullo unq; morbi ge-
nere afficeret. Neq; enim esset: unde doleret
cū unū tantūmodo foret. Quod si afflicta-
retur: una utiq; curatio necessario foret. Cōtra
nunc plures existunt. Quia plura in corpore
sunt: quæ cum plus iusto inter se calfiunt: aut
refrigerant: aut siccescūt: aut humefiūt: mor-
bos pariunt. Ex quo multa habent egrotatio-
num genera: & multe quoq; illarum curatio-
nes. Cæterum mea quidem opinione qui ho-
minē sanguinē & nullam aliam rem esse cen-
set: is deberet demonstrare euz nō mutare for-
mam aut uariari: aut saltem aliquod anni tē-
pus: aut hominis ætatem ostendere: qua san-
guis solus appareret esse in homine. Verisimi-
le nāq; fore aliquod tempus: quo id unū in se
ipso esset. Hæc a me dicta etiam in eos conue-
niunt qui bili siue pituitæ tantū tribuūt. Ex
quibus uero hominem ego constare dixerim
ea & secundum legem & secundum naturam:
cum & uniuscuiusq; ætati tam iuuenili q̄ seui

tum tēpori tam calido q̄ frigido cōuenire de
 monstrabo: atq; signa etiam & argumēta affe
 ram eaq; aperiam quib⁹ necessario quodq; au
 getur aboleturue ī corpore. Primū generatio
ab uno fieri nequit. Quonā enim pacto unū
 quid generare posset: nisi quid aliud admisce
 retur? Tū nec quæ miscēt: generarent: nisi
 essent eiisdē generis eandēq; haberēt faculta
 tem. Rursus nec generatio qdē nobis pfecta
 foret: nisi calidum & frigidum siccū & humi
 dum inuicem tēperate & parī modo se habe
 rent aliter inanis esset: si alterutrū altero ualē
 tius infirmiusue foret. Proinde qui uerisimile
 est: ut aliquid ab uno generetur: cum id ne a
 pluribus quidem fieri possit: nisi mutuo tem
 peramento mixtis. Cum igitur natura eiusce
 modi sit: cum omnium reliquarum rerum:
 tum etiam hominis necesse est hominem non
 una re constare: sed unū quodq; eorum: quæ
 generationi suppeditauerint: talem quampi
 am uim in corpore possidere: qualem contri
 buerit. Rursus homine animam agente sin
 gula in propriam naturam discedunt: udum
 inquam in udum: siccum in siccum: feruidum
 in feruidum: algidum in algidum. Nempe ta
 lis est tum animantium: tum cæterarum om
 nium rerū natura. Omniaq; sic orta: occidūt

*Dicitur in p^ha Cre
 ta notandum*

220

similiter. Ex his enim quæ prediximus: omni-
bus: cuiusq; natura consistit: definitq; pari ra-
tione: cum id in seipsum unde concreuerit: se
receperit. Corpus autem humanum habet in
se sanguinem & pituitam & bilem duplicē tū
flauam tum atrā. Ex quibus & cōsistit & egro-
tat & ualet. Valet quidem præcipue cū ea in-
ter se uim & copiam mediocriter temperatas
maxime quæ permixtas habuerint. Cōtra la-
borat: cum eorum aliquid est plus minusue iu-
sto: siue cū in corpore secretum est: neq; cum
aliis confusum. Quod quidē non modo locū
exquo abscesserit: afficit: uerū etiam ad quem
abscesserit: exercet: ppter nimiam & exupe-
rantem copiam. Vtiq; si quid citra superfluita-
tem foras eruperit: negocium prebet propter
exinanitionem. Similiter intus si uacue fit mi-
gratue aut ab aliis excernitur duplicem mole-
stia prebeat: necesse est: quēadmodum dictū
fuit: uidelicet unde abscesserit: ac ubi exuperat
Quod uero dixi me quibuscunq; hominem
constare statuerim: ea semper esse demonstra-
turum secundum institutum & naturam: iccir-
co aio sanguinem esse & pituitam & bilē: tum
flauam: tum atram. Atq; horum nomina pri-
mum quidem instituto distincta esse dico: q̄
nulli eorum idem nomen inditum sit: deinde

secūdum naturam formas discrepare minime
q̃ pituitam similem esse sanguini: aut sangui-
nem bili: aut bilem pituitæ. Quonam enim
pacto inter se filia esse p̃nt: cūz neq̃ ad uisum
neq̃ ad tactum similia esse cognoscant̃. Neq̃
eniz pariter calida: siue frigida: siue sicca: siue
humida sunt. Ergo quando tantū inter se &
forma & uī differūt: necesse est: ea nō esse unū
siquidē neq̃ ignis & aqua idem sunt. Quid
ea omnia unū nō sint: sed ex ipsis quodq̃ p̃-
priam uīm atq̃ naturam trahant: uel hac uua
re tibi maxime cōstare posset. Quia pharma-
co quod pituitā siue bilē aut flauā atrā cit: da-
to: pituita siue bilis flaua aut atra tibi euomi-
tur. Itē aliqua corporis ps uulnere affecta tibi
sanguinē emittet. Atque omnia usu hæc tibi
uenient tā inter diu q̃ noctu: tā hieme q̃ æsta-
te: nullo tēporis spacio intermisso: donec ho-
mo spiritum accipere reddereq̃ potest: pote-
rit autem: donec aliquo istorum priuetur cog-
natorū. Quæ q̃s negaret esse congenita: cū
luce clari⁹ appareat hominem dum inter ui-
uos agit cum ea omnia in se semper habere:
quæ nunc dico atq̃ demonstro: tum etiam
natum altumque ab homine eadem illa om-
nia habente. Qui autem unum quid esse ho-
minem putant. Hi mihi propterea in hanc

opinionem uenire uidentur: quod ex iis quæ e po-
to pharmaco inter purgationes animam effla-
runt: quosdam bilem: quosdam pituitam euomentes
conspicati: putarunt hominem quoduis illud
esse. quod per purgamenta morientem eiicere
cospexissent. Eadem nituntur ratione qui ho-
minem dicunt esse sanguinem: quoniam cruo-
rem: qui sibi sub conspectum ex iugulatis ho-
minibus manus subiicitur animum in homine esse
putarunt. Hæc sunt quibus omnes isti utuntur
in suis sermonibus: argumenta. Verum qui bilem
solum per purgationem eiecerit: adhuc mortu-
us est nemo: sed sumpto pharmaco quod bilis
mouendæ est: primum bilem: mox pituitam: por-
ro alteram bilem atram & quidem per uim tum
demum moribundus sanguinem euomit purum
quod idem contingit his qui sumunt potio-
nes pituitam mouentes. Primum enim pitui-
tam deinde bilem flauam ex hac atram: postre-
mo sanguinem purum euomunt: atque uesti-
gio finiunt uitam. Nam pharmacum cum cor-
pus intrarit primo id quod omnium maxime
sibi secundum naturam cognatum atque simile
est: agit exinde reliqua trahit & purgat quæ
admodum stirpes & semina terram ingressæ
sibi quod ex ipsarum natura est trahunt: uel
acre: uel amarum: uel dulce: uel salsum: quæ

uel aliud quid diuersum im̄p̄misq; ex eo pluri
mum quod sibi naturali propinquitate maxi
me coniunctum est arripiēdo: tū cætera dein
ceps attrahēdo: talem quoq; moduz pharma
ca seruant. Quæ bilē mouent p̄mum meraci
ssimā purgant: deinde mista: Itē pituite phar
maca primū meraciorem pituitam ciunt post
confusam. Iugulatis sanguis fluit primo qdē
feruentissimus atq; perq̄ rudibus: mox magis
pituitosus magisq; biliosus. hieme crescit ī ho
mine pituita. Quod ipsa precipue ex omnib;
quæ in corpore sunt: natura sua: eo tēpore fri
gidissima est: argumēto. quia si pituitē: bilē:
sanguinē tangere libuerit: pituitam profecto
facile omnium algidissimam reperies: tamen
& si lentissima sit ac non nisi summa cum uio
lencia secundum atram bilem citetur. Quæ
enim per uim ueniunt: ea propter uiolentiam
feruentiora redduntur. Sed tamen præ his
omnibus pituita suapte natura multo frigi
dissima apparet. Quod autem hiems corpus
pituita impleat: tibi patebit cū ex sputo & muc
co ac pituita nasi: quæ hieme supra modū flu
ētia emūgunť: tum uero ex cæteris morbis
pituitosis præsertiq; tumoribus qui præcipue
eo tempore maxime albicāt. Vere aut pituita
incorpore ualētissima uest. Sed sanguis crescit

suscepitq; indies magis incrementū. tunc enī
frigora remittunt & hyemes relaxantur ex
quibus & dierum quoq; tepore sanguis auge
tur cuius naturæ id anni tēpus: quoniam hu
midum est & calidum: maxime consimile exi
stit: indicio quod homines neruo estiuoq; tē
pore potissimū terminibus corripunt ac su
pra modum calescunt & rubent atq; sanguis e
naribus fluit: æstate uero adhuc sanguis tum
uiget sed bilis effertur accrescitq; & in autum
num pertinet. In autumno sanguinis parū est
quia illius naturæ id temporis contrarium ha
betur. Bilis & estiuo & autumnali tēpore im
perium corporis obtinet: argumento: q; ho
mines & spōte sua & per purgationum potio
nes bilem biliosissimas que res euomunt uel
exernunt. Quod item ex febribus & hominū
coloribus patet. Pituita æstiuo tēpore longe
infirmissima est q; ei tempus ob calores siccita
tesq; uehemēter aduersatur: autumno sangui
nis quota pars est in homine. Quoniam id tē
pus siccum est & hominē iam refrigerare inci
pit. Sed atra tunc bilis q̄ plurima est & poten
tissima quæ instante uero hieme decrescit imi
nuiturq; refrigerata: Rursus pituita uicissim
auget: tū ab imbribus numerosioribus: tum
a noctibus longioribus profecto hæc omnia

semper habet corpus humanū: quæ certe nō
negauerim p̄ temporis circumstantis quali
tate ac p̄pria cuiusq; natura separatim modo
maiora mō minora fieri. ut annus omnis om
nium istarum rerum caliditatis scilicet & frigi
ditatis & siccitatis & humiditatis particeps ē:
neq; enim quæpiam illarum uel quota tempo
ris parte consisteret: sine reliquarum omniū
quæ in hoc mundo sunt: consortio. Immo si
qua deficeret: oēs simul abolerent̄. Quippe
quæ ab eadē sūt cōstitutæ necessitate: inuicēq;
alunt̄ & substantant̄: Simili modo homo si
quid eorū ipsi deficeret quæ cōgenita sunt: nō
amplius uitam degere posset. In anno modo
hiems maxime: modo uer: modo estas: modo
autumn⁹ uiget. Haud aliter in homine inter
dum pituita dominatur: interdum sanguis: in
terdum bilis: tum flaua: tum atra: euidentio
re quoq; argumēto: quia si quater in anno ei
dem homini: unam eiusdem generis potionē
dederis: hieme tibi euomentur pituitosissima
uere humidissima: æstate biliosissima: autūno
nigerrima. Cū igit̄ hæc ita se habeant: opor
tet egrotationes quæ hieme incrementū sus
cipiūt: æstate desinere: & econtra: quæ estate
creuerint: hieme terminari: nisi intra dieꝝ cir
cuitum de quo postea loquemur: absoluant̄:

Vernorū morborum liberatio in autumnum
expectāda est: autūnalis autē: ueris tempore li
berent̄ necesse ē. Hæc uero quisquis stata tē
pora superauerit: hūc fore annum scire oport
tet. Sic medicū morbis mederi oportet habita
bene cuiusq; quod ī corpore p tempore & ei⁹
natura uiget: rōne. Impm̄isq; preterea non ig
norare debet morbis qui ex īpletionē pficiū
cunt̄: exinanitione curari: & e diuerso: q̄ eua
cuatione pueniūt: sanari saturitate. Qui a
labore hos quiete: q̄ ex ocio: eos exercitatiōe
euinci. In sūma oportet medicū scire obsiste
re ī stantibus & morbis & formis & tēporib⁹
& ætatib⁹ & cōtenta laxare & laxata cōtēder̄
tale nanq; mō morbi uitiū facillime desistere
poterit. Et hoc mihi sanatio esse uidetur.

Observationes morborum.

Orbi alii a uictus genere: alii a spīritu
quē trahētes uiuim⁹: pueniūt. Sed de
utrisq; hoc mō disceptari atq; diiudicari oport
tet: cū una egritudīe cōplures eodem homīes
tēpore corripiūt̄: cām ad id reuicere debemus
quod maxīe cōmune ē quoq; omnes utimur
id autē spīrit⁹ est quem accipimus reddimus q̄
tunc enī uictus nrm nequaquam in cā esse ma
nifesto cōstat: cū morbus omnes pariter attin
git tam iuniores quam seniores tam foeminas

mares tam temulentos quam abstemios: tam
qui ordeaceum quā qui triticeu3 in cibatu su-
munt panem: tam qui parum quam qui mul-
tum laborant. Ergo non uictus rationi in cau-
sa ponendū est. Cum homines quoquo uescē-
di mō utētes in eandem incidunt egrotatio-
nem: Cum uero eodem tempore diuersi mor-
bi gignunt sine dubio uict⁹ cuiusq; culpa est.
Oportet itaq; remedia adhibere cū morbi oc-
casio ē quēadmodū a nobis alibi dictum est:
repugnādo: tum etiam uictus genera mutan-
do quādoquidē cibos quibus homo uti soli-
t⁹ est nequaquā aptos esse liquet ul' uniuersos
uel plerosq; uel unū eorū quēpiā quod cum
didiceres īspecta tamen & considerata ut a me
iā dudum dictum est hominis natura ætate
forma & āni tempore & morbi genere: debes
uictū mutare & remedia facere modo demen-
do modo addēdo: cum hoc ut omnē curatio-
nē tuā siue uictū ad cuiusq; etatis habitū tēpo-
ra formas morbosq; dirigas. At qui si morbus
unus omnes p̄miscue & uulgo īfestat: clarum
ē non uictū: sed quē trahimus sp̄ritum in cau-
sa esse quippe q̄ morbidā plane quādā excre-
tionē habeat. perpetuū igitur est homines p̄
id temporis hęc admoneri. s. ne uictū mutēt
q̄ morbi causa non existat: p̄spiciāt ut corpus

sit q̄ solidissimum atq; attenuatissimum cibus
potibusq; quibus uti consueuerint sensim de
mendo quia si festinantius uictus mutaretur
a mutatione periculum foret: aliquid in cor
pore innouandi. Quare solito uicto utendū
est cum noxæ causa sit nulla hominis. Insuper
ut q̄ paucissimus spiritus corpus ingrediatur
isq; ut maxime peregrinus sit prouidendum:
tum loca in quibus morbus grassatur: quoad
fieri potest mutando: tum corpora attenuan
do. sic enim minime multo ac denso homines
egeant spiritu. morbi qui a corporis membro
rum ualidissimo pficiuntur grauissimi sunt
atq; si ibi ubi cepti sunt: manserint: necesse ē
ualidissimo membrorum laborante totū cor
pus laborare. Sin autem ab imbecillioribus
se inualidissima insinuauerint facilius absol
uuntur. q̄a ui facile uindictā quæ influunt.

De uenarum natura.

Venæ corporis crassiores ad hūc modū ori
untur q̄tuor paria sūt. Primū quod ab occipi
te ortū: tēdit p̄ ceruicē sūma perreptās latera
spinæ ad clunes & crura deīde p̄ tibias & mal
leolos exteriores ad pedes: q̄obré doloribus
dorsi & coxarū de poplitib⁹ malleisue exteris
sanguinē mitti solitū est. Secundum uenarū
par de capite circum aures per ceruicem iugu

lariæ dicte sunt: intus ppter spinam & lūbos
ad testes & foemora perfert' atq; per poplites
& tibias ppter interiores malleolos ad pedes
Qua ppter doloribus lumborum & testium
sanguinem poplitibus aut malleolis mittim'
interioribus.

Tertiū par uenarū a tēporibus p ceruicem sub
scapulis porrigit' ad pulmones & altera de p-
te dextra ī sinistrā pergēs mamam subit & ad
lienē renēq; descēdit: altera de sinistra ī dexte-
rā pcedēs a pulmōib' mamā subit mox iecur
petit & renē: utraq; postreō ad podicē desinit.

Quartū par ortū a fincipite de sede oculorū
per ceruices ad humerorū clauiculas deuenit:
unde per lacertos ad agilem mox per cubitos
ad uolā & digitos unde intus remeās ad alas
ppaginē mittit: q̄ sūmas costas p̄ceptat: dum
altera ad lienē altera ad iecur pueniat. Deīde
utraq; emīnēs per uentrē ad genitale desinit.
Ita uene crassiores hñt. Procedūt quoq; a uē-
triculo p corpus aliæ p multæ & uariæ uenu-
læ ramulorū mō p q̄s alimētū corpori trāsmīt-
titur. Quod a crassis uenis & interioribus &
extimis ferūt uētriculo & reliquo corpori sibi
q̄ inuicē submīstrāt īterne. s. externis & extne
internis. q̄ obrē has mittēdi sanguis rōes suar
aptissimū est. Operæq; preciū est: ut cultellus

q̄ lōgissime a loco ubi dolor esse & sanguis co-
gi didicit: adigat̄. q̄a tali mō haud magna re-
pente mutatio fieret & cōsuetudo remoueret̄
eodem amplius coeūdi. oībus qui aut febre ī-
tegrī multū puris excreant aut dolori uacui se-
dimentū urinae ad modū purulētum aut ster-
cora cruenta sicut in torminibus & diuturna
habent qualia esse solent iuuenibus quinq; &
triginta annos natis & hominibus etiam grā-
diore euo: his oībus eadē illa res morbi cā exi-
stit. Quapropter eos exercitationib⁹ atq; cor-
poris laborib⁹ deditos esse oportet: ac ne ope-
rarioꝝ quidē labores in adolescētia subterfu-
gere deinde laboribus remissis corpus implē-
dum est molli carne & a priore multū differē-
te: ita ut adeptum & aduenticiū corpus a su-
periore & uerū maculo discrimis habeat multū
Si qui igit̄ ita affecti qñq; in egrotationē inci-
derint q̄ p̄mū euadūt: Sed post a morbo: sub
inde tēporis curriculo corpus liq̄tur & ad sa-
niei effigiē p uenas q̄ latissimæ & peruiæ sunt
diffluit. Quod si ad inferiorē uentriculū cite-
ruit: tale ferme q̄le intus erat foras emittit̄ p
meat⁹ secessū. quippe qđ utpote uia decliui &
lubrica: haud diu ī intestīo detineat̄: quib⁹ in
pect⁹ destillarit suppuratione infestāt̄: q̄a di-
utius in pectore sedens cū ueluti acliui expur

gatione sursum uersus difficulter eiciat^r mar-
cescit & suppurat. Si ad uesicā eruperit a loci
calore calfit albū reddit^r secernit^r ac rereficit ra-
refactūq; desup fluitat: pars crassa subsidit: q̄
pus dicit^r. Ideoq; pueris calculi cōcrescunt ob
eius loci & reliq; corpis caliditatē. Quod usu
uiris nequaquā uenit ppter corporis frigidita-
tem. Nō alienū est scire hoīem p̄ma die supra
q̄ possit: esse calidissimū: nouissima aut frigi-
dissimū. necesse. n. est calere corp⁹ quod ado-
lescit & ad uires incrementū que tēdit: e diuer-
so illud supra modū frigere quod coeperit ab-
oleri & tanq̄ maturū ac uiuum atq; caducū ī ru-
inam preceps festinare. Atq; hac rōe hō p̄ma
die q̄to maximū suscipit incrementū: eo ma-
gis calefcit. Sic extrema q̄to plurimuꝝ uitalis
roboris detrahīt: tāto frigidiorē eē necesse ē
Ex illis aut q̄ predicto modo affecti sūt: pleri-
q; sponte sua: si tēpestiue. s. q̄nto & quadrage-
simo die liquari coeperint: sanescunt. Sin aut
ea dieꝝ metā preterierint: per se annū conua-
lescūt: nisi uero quapiam alia re homo offēda-
tur. Morbos qui sensim oriunt^r & quorū cause
cognitu faciles existūt: tutissimos appellare li-
cet. quare p̄sentissima curatio: si q̄primū mor-
bi causæ occurrat. Quā sublata: morb⁹ ab-
sq; negotio discedit. Quib⁹ in urina ad arenu

larū similitudine aliquid subsidit seu pori. i. tophi lapilli: his tubercula ad crassam uenam enata sūt: atq; suppuruerūt: deīde cū ea haud ita cito erūperētur: pori deuoluti expure atq; uenā simul cū urina in uesicā extruduntur. Si urinae cruentæ sunt: in uenis uitiū est: Si urina quæ crassa est: habuerit ad effigiē capillamentī carūculas admodū minutas: signo ē uitiū esse in renibus & articularibus. Si pura & ita summa urina ueluti furfures huc illuc quæ innatēt: scire licet uesicæ scabiē subesse.

De Febribus.

Agna ex parte febres a bile sūt: genera earum q̄tuor sūt absq; illis quæ doloribus eueniunt. Nuncupant̄ aut cōtinēs quotidiana: tertiana: quartana. Cōtinens acopiosissima atq; meracissima bile puenit & p̄ q̄ breui iudicat̄. Quoniā corpus a uehemētī calore feruefactū dum nullo tēporis interuallo refrigescit celeriter soluitur & absumitur. Quotidiana secundum cōtinētem a largissima bile est: & ex omnibus aliis citissime euincit̄. Longior est cōtinente: quo pauciore ex bile uenit. Tū q̄a corpus ppter intermissionē requiescit: in cōtinēte autē nullo unq̄ tēpore quietē habet: q̄a nulla fit inter capedo. Tertiana diuturnior est q̄ quotidianā: a minore bile accedit: q̄to plus in

tertiana q̄ in quotidiana corpus requiescit: tā
to diuturnior est q̄ quottidiana. Quartana a
lioquin pari rōe lōge diuturnior tertianis est:
tum q̄a minus bilis habens æstū afferētis: tū
quā corpus amplius refrigerat: q̄ ab atra bi
le id superantis materiæ pficiscit ac difficult
euellitur. Nā cum ea inter omnes corporis hu
mores lentissima: & glutinosissima sit: diutur
niores sedes cōstituit quod aut febres q̄rtanæ
atræ bilis pticipes sint: hac re tibi patebit: qd
homines autumnali potissimu3 tempore: & in
ætate uiginti quinque annorū usq̄ ad quadrage
simū quintū annū: quæ ex omnibus ætatibus
maxime atra bile detinetur corripitūtur quar
tanis: quibus autūnus inter omnia alia anni
tēpora expositissimus est. Quos igitur ultra
citraue id tēpus ac eam etatē quartana accessse
rit p̄ cōperto habere debes hanc febrē mini
me diuturnā fore: nisi qd aliud hoī officiat.

De uictus ratione.

Diote hoīes hāc uiuendī regulā seruaŕ de
bent. Hieme cibi plurimū potus minimū su
mere: potus sit uinum: quā meracissimū cibi
panis & opsonia omnia assa: olerib⁹ per id tē
poris quā paucissimis utendum est: sic enī cor
pus siccū erit: & calidum. Vere aut potu lar
giore: uino diluto & sensim: cibis molliorib⁹

& paucioribus uti conuenit: & dempto pane:
Maza adhibenda est pari mō omnia assa de-
menda: in quorū locū succedent elixa. Itē ole-
ribus perpaucis utendū donec homo in æsti-
uo tempore cōstiterit: cibis ut dixi exigendo
mollioribus & opsoniis: & oleribus coctis &
crudis & potu copiosiore: sed paulatim & sen-
sim: ne magna subito mutatio fieret: quæ no-
xia foret. Estate & mollī maza: & potu diluti-
ore ac largiore & oībus opsoniis elixis alī hac
de re expedit ut corp⁹ refrigeret⁹ & emolliat⁹
Etenī tēpus illud calidū est & siccū: ac corpo-
ra reddit estuantia: & siccitate indurescentia.
Oportet igit⁹ ab huiuscemōi uictus studiis at-
q; remediis: auxiliū petere: atq; pari modo si-
cut ex hieme ad uer: ita a uere ad æstatē pce-
dendū est: partim cibis demēdo partim potui
addendo: sicq; quot annis agēdo: tum demū
ex æstate hiemem ingrediendū erit. Versa uī-
ce in autūno cibī debent esse plures & siccio-
res pariter opsonia p tēporis rōe. Potus autē
pauciores: & meraciores quemadmodum hō
cōmodius hiemem trāfigit: meliusq; ualet ac
minus rigescit: si potibus parcis: & meracis ac
cibis quā copiosissimis siccissimisq; utat⁹: quā
illud tēpus: ualde frigidū & humidū est.

De uictu pro qualitate corporis.

Ollibus quicq: rubrū trahunt, colorē pdest
plerūq: anni sicciore uictu uti: qđ illoꝝ natu-
ra humida est: Torosis & qui tenui sūt corpo-
re: quinq: colore sūt ruffo uel nigro: expedit
maiorē anni partē uictu exigē humidior qm
huiuscemōi corpa sicca sūt. iuuenibus utile est
molliore & humidiorē uictu uti: qā aetas sicca
est: & corpora sunt cōstricta. seniores oportet
maiorē anni parte degere sicciore uiuēdi mō:
corpa. n. ea in ætate humida sunt & mollia: &
frigida. qua ppter oīa uictus genera: ad æta-
tis habitum anni tēpora: ac locoꝝ hominūq:
naturā accomodāda sunt: instātibus algorib⁹
& frigoribus occurrēdo sic enī bona ualitudo
maximē conseruari poterit.

De exercitatione.

Ieme celerius atq: cōcitati⁹ ambulādū: cō-
tra æstate tardius: & lenius nisi p æstū eatur.
Habūde est iubere corpulētos acrius ambula-
re macilentos uero lenius.

De balneis.

Alneæ estate multæ nō incōmodæ sūt hie-
me pauciores: sed torosis & gracilibus q̄ cor-
pulentis cōmodiores habentur.

De uestimentis.

Ieme uestimēta indui pura & rudia peruti-
le est: estate uero ifecta atq: mollia: e diuerso

macilentis.

○ Pimī & qui attenuari cupiūt: oportet: ie-
iunos quoq; laborādi mō se exercei: postea d̄
inde cibos admitteī: cū adhuc ab exercitatōi
bus anelāt: necdū refrixerūt: prius tñ uīno dī
luto: nec admodū gelido epoto: tū uero obso
nia q̄ adhibēt: sesamis: & rebus dulcibus: cæ
terisq; id gen⁹ cōdiāt: & pingua sint hac rōe
ut paucis minimisq; cōtēti citius expleāt z sa
turēt: quinetiā ppetuū est semel ī die cōme
se balneo supsedere: duriter cubaī nudū quo
ad eius maxime fieri pōt ambulare: q̄ tenues
sunt ideoq; impleri desiderāt: cū cætera his q̄
diximus: cōtraria faciēda sunt: tum etiā supra
oīa ieiuno stomacho. nihil laboris aut exerci
tationis peragendum est.

○ Omī⁹ & alui lociones ita recte fieri cōue
nit: sex hiemales mēses uomitu uti nō alienū
est: nā id tps magis pituitosū ē q̄ æstas: Atq;
circa caput & locū q̄ precordiis impēdet mor
bi gignūtur. Vrgēte aut calore clysteribus iō
utēdū est: q̄a tempus estuosū. & corpus magis
biliosū ē: ac lūbis & genibus grauedines nec
nō inflāmationes exoriunt: itēq; īferiores uē
tricolū intorquēt: glomerāturq; ac in eis tor
tiones fiunt. Ergo corpus oportet refrigerare
& quæ sūma innatāt supflua subinde deorsū

uersus educere pinguiorib⁹ & humidioribus
uiris: clysteres cōueniūt saliores & tenuiores
ficciorib⁹ aut & q̄ astricto corpe quib⁹ tenuio
re ualitudīe sūt: expediūt: pinguiore & spissi
ores ex quo genere sūt q̄ ex lacte cicerisq³ cre
more ac aliis eiuscemōi reb⁹ cōstāt. Tenues au
tē & falsi sūt brassica mare & cætera id genus

Quō uomitus fiant.

Omitus ad hūc modū eliciēdi sūt homines
q̄ corpulēti sūt & nō graciles: ieiunī a cursu &
acri ābulatōe: ad merediē euomāt: emīnæ di
midio hisopi trīti ī aq̄ sextario cui sal īdit⁹ fue
rit & acetū īfusū ut id gustu suauissimū hēat⁹:
epoto p̄mū qdē q̄tius deīde postea largius q̄
macilēti sūt & natura ībecilliores a cibis uomi
tū hoc mō moueāt. calīda aq̄ lauēt: loti p̄mū
meraci uīni emīnā bibāt: deīde cuiusuis gene
ris cibos edāt mīeq³ inter edēdū aut a cibis bi
bāt s; cōtineāt eatinus q̄tūs decē stadia trāse
gerit: tū tria uīni genera austeri dulcis & acris
cōmixta p̄mū meraciōra sensim: post dilutio
ra largius bibāt. q̄ aut bis ī mēse uomere con
sueuit: melius hrēt: si cōtinuo potius bīduo. q̄
q̄nto decimo quoq³ die id faceret. Sūt qui ex
toto cōtra agūt. q̄bus uero aptum nō ē cibos
per uomitu elicere: aut quibus alius non re
spondet: omnibus his expedit sæpius interdū

esse: & diuersorum generum edulium & opsonium omnimodo conditis uti: Item duas uel tres uini species potui adhibere. At uero contrario huic penitus modo facere potest qui cibos euomunt: quique inferiores uentriculos humidos habent.

Infantium uictus.

Infantes diu calida abluendi sunt: ac uinum dilutum: nec frigidum prorsus potui dandum est. Atque id aptissimum fuerit quod nequaquam sursum efferre uentriculum aut inflare idoneum est. Hæc propterea fiunt: ut nervorum distentionibus minus opprimantur utique incrementum suscipiant: & meliores colores trahant.

Mulierum uictus.

Uteribus siccior uictus ideo seruandus est quippe quare corporum molliciei maxime conferat. Insuper meraciores potus. Quia uuluis & natibus cæterisque locis proximis alendis & amplificandis magis idonei sunt.

Exercitationis modus.

Vi se exercet: oportet hieme tum currere tum luctari: æstate uero luctari paulum: nequaquam currere: multum: sed leniter & ante & post æstum deambulare. Qui ex cursu defatigantur: hos luctari decet: quibus lucta laboriosa est: his cursus comodus est. Qui enim corpus laborioso exercendi genere affligit: is concalescat contrahaturque

ac lassitudine cesset. Quos in excitationibus
alui pfluuium coepit: ac secessus in ciborū mo-
dum & crudi exeunt: his putile ē: non minus
q̄ tertiā ex exercitatiōibus ptē & e cibis dimi-
diā eximere portionē. Qm̄ liqdo cōstat aluū
p̄ nimio calore nō posse ita: ut tātū ciborū cō-
ficiat. His igit̄ in cibatu idoneus erit panis q̄
assatissim⁹ ī uīno emolitus: & pot⁹ q̄ parcissi-
mi ac meraciores & a cibis deābulatiōes. nec
nō sub id tps̄ sel̄ cōmēsse satius ē. Sic. n. aluus
maxīe calefceret atq; ingredientia retineret.
S3 tñ hic fluor non nisi usu hōibus uenit: qui
cū carnosī sunt & plenior ac predenso corpo-
re: carnē quoq; cogunt̄ ī cibatu sumere. Qd
cū fit: uene dēfātur eaq; de re cibos introeun-
tes nō admittūt. Nempe talis natura morbis
oportuna ē acutis: & ad utrāq; ptem ueritur.
Nec multū diu bonus habitus in huiuscemōi
uiget corpibus: cōtra qui rariore filosioreq;
carne sūt: cibi appetentiā hñt: magisq; laborē
pferūt atq; diuturniores etiā illis cōtīgunt bo-
næ ualitudīes. Qui altera die cibos eructāt:
ac hipochōdriā. i. sub cartileginea eleuāt̄ ut
crudis cibis. s. hos paulo diutius sono indulge-
re: & corpus laboribus defatigare oportet: tū
uinū meratius copiosiusq; bibēdo: tū cibis eo
tpe paucioribus utendo Scire enim licet aluū

pre debilitate atq; frigiditate: non posse tātā
ciborum copiam concoquerere. Quos sitis ī
festat: hos oportet cibis & laboribus demere
uinum dilutum & q̄ frigidissimum bibere: q̄
ex uisceribus: aut exercitationibus: aut alia
quapiam defatigatione dolorem contraxerit
his ieiunis requiescere pdest: & potibus uti:
ut quo minus cibi sūptū fuerit: eo plus urinæ
ciatur ne uenæ quæ uiscera pmeāt: implete intē
dant. unde & tubercula oriri & febres gigni
solēt: si cui cerebrū morbi cā existit: torpor ca
put p̄mū occupat: mēs nō cōstat: crebro meit
cæteraq; q̄ ī morbo destillatōis: urinæ eueni
unt: patit̄: ac ītra nonū diē: hoc uexat̄ malo:
tū demū si p̄ nares & aures liq̄dus hūor ul̄ for
des eruperit morbus ppior sanitati cēset: &
urine destillatio cessat. urinā uero multā & al
bidā: siue sine labore intra uicesimū diē meit
tū doloris caput desinit: atq; demū intuētī re
spondet integer lucis splēdor. Omnes igit̄ ho
mines: q̄ iudicio p̄diti sunt: debēt ex egrota
tione secū reputare q̄ magni sit estimāda sani
tas: exinq; sibi suæq; ualitudinī scire cōsulere.

OLIVERIO CARDINALI NEAPOLI
TANO ANDREAS BRENTIVS SA
LVTEM DICIT.

Ltero crasso cēfore nūc opus eēt Oliue
ri pnceps optime: q ut olim prauos rhe
torice mgros substulerat: sic hodierno tpe lra
rū gymnasia corrigeret. In qbus iuuētutis no
stræ igenia nō solū nō acuūtur: s3 obtūdunt
& dediscūt discēdo: cū ludī q hūanitatīs z mo
destiæ ac doctriæ eē deberēt: sint nūc insolē
tiæ & arrogatiæ ac ignoratiæ pleni: ita ut qn
quēnio paulo plus minnsue: oratores siue iu
riscōsulti siue dialectici & phī & medīci efficiā
tur: atq quot qtaq ad medīci pfectionē: de re
liqs. n. nūc s3mo nō hēt: ptineāt: cognoscere
poteris ex hac medicīæ lege: q grece Hippo
crates scripsit: ego aut tibi trāstuli existimans
legē nulli magis q tibi legū iurisq cōsultissio
& optio pōno cōuēire: sil ēt: ut aliqn mirari
desinas cur tā pauci boni medīci repiāt quos
oporteret istitui liberali educatiōe doctriæq
puerili: flagrant studio a natura ac uniuersorū
pceptorū experiētis adiuuari: ornatissimos sa
piētissimosq medicos ad cognoscēdū imitādū
q pponer auariā cetaq ai pturbatiōes rmo
uer q cū a plerisq omittāt nec aliud qcq illi cu
re sit q lucellū: nō ē mirādū si qnq corpa nra
cruciāt nō ad doctriæ expimētū: s3 ad pciū ex
petita. Vt igit malos phiberet: bonos aut cō
firmaret: sicut legis officiū ē: hāc legē scripsit

Hippocrates. Quæ ut seruaret: eius sicut tu-
orū iuriscōsultorū legū trāsgressoribus poena
adiiciēda esset: ne temerati & illorū īpunitati
nostra pænas lueret īnocētia. Vale.

LEX. MEDICINE.

Edicina ē oīm artium celeberrima. Sz
iā multo lōgiore a reliqs artibus spa-
cio ob eorū īsciciā: q̄ ea utunt: quīq; te-
mere eiuscemōi uiros æstimāt: relinquūt. cui
us rei p̄cipua cā mihi eē uidet illorū errata. q̄a
ī ciuitatibus sole medicīnæ null⁹ honori loc⁹
ē p̄terquā ignomine. Q̄ n̄quidē ab illa ho-
mines ea cōpositi īnstructiq; minime uulnerē-
tur. Verū enīmuero tales uiri p̄sonis q̄ ī trage-
diis introducūt: p̄ q̄ siles sūt. ut. n. illi figuraz
stolā & personā histrionis hnt: nō sūt tñ oīo
histriones: sic noīe quidē medicī multīre aut
per quā pau ci reperiūt. Nā q̄ sapiēs oīo & cō-
summatus futurus sit medicus: huic opus ē na-
tura: ingenio: doctrina: bonis moribus: pueri-
li īnstitutione: laborādī studio: & tēpore. Im-
p̄misq; īgenio opus ē: qđ si repugnat: cætera
oīa uana sunt: sin ad optimā uīā p̄cedit: īsti-
tutis ars & documētis percipit: quæ tñ diligē-
ter illi etiam uendicāda ac perdiscenda est: q̄

a puero eruditus sit eo modo: quo ingeniosos
educari instituiq; oportet. Preterea multo tē-
pori multū studi & laboris adiiciendum est: ut
iam confirmata corroborataq; artis perceptō
iucundos fructus sine difficultate parere pos-
sit. Quemadmodum enim ea nasci procreari
q; uidentur: quæ terræ mandant: simili mō
medendi facultatis cognitio puenire cernit.
Ingeniū. n. nostrū est ueluti ager: doctorū pla-
cita sūt: sicuti semina: puerilis educatio: ut tē-
pestiua sementis: locus in quo percipit: quē
admodū circūstēs aer satis nutrimento eē so-
let: laborādī studiū est ipsa cultura. Sed tēpus
oīa hec corroborabit. efficietq; ut perfecte nu-
triant atq; maturēt. Hæc quidē sunt: q̄ ad me-
dicinā referri oportet: q̄ qui recte hoc mō per-
ceperit: urbes frequentādo nō uerbis solū: ue-
rū etiā re medici cēsant. Nēpe imperitia mal-
est thesaurus malūq; ærariū possidentib: sō-
niū & uisū fiduciæ ac gaudiū expers: timidita-
tis aut & audaciæ nutritrix. Timiditas. n. facul-
tatis insciciā arguit: audacia aut artis ignorā-
tiā. Due. n. sūt scīa & opinio: quarū altera ef-
ficat doctū hoīem: altera ignarū. s. scīa cā ē sciē-
di: opinio aut ignorādī: sed initiatis fas est sa-
cra ostēdi: pphanis aut nephas anteq̄ sacris
scientiæ orgiis perfecti institutiq; fuerint.

IOANNI/CARDINALI/NOVARIEN-
SI/ANDRE/BREN/S.D.

5. Ravis certe mihi & peracerba luctuo-
sissimaq; fuit mors Ianeti Cyprii me-
ci tui uiri optimi & hois doctissimi &
mihi amicissimi: cui postq; uiuo Hippocratis
iusiurādū: qđ cōuerterā: efflagitātī sēpius da-
re nō potuerā: qđ nōdū a me extrema man⁹ im-
posita fuerat: tibi nūc mittere statui mō reco-
gnitū: ne: cū iure qđ si hereditario cliētis bona
ad te deueniāt: te pmissi mecū agēte: cā cade-
rē: mihiq; altero tāto maius dispendiū fieret.
æstimata litis īpenſa. Neue desiderio tuo atq;
uolūtati diutiūs obſisterē: qđ ex illo intellexe-
rā: nō tm̄ id sua cā petere qđ tua q: ut uir sapiēs
sapiētis Hippocratis iuramētū legere cuperes
rē certe oī pietate & pbitate dignā. Mihi tm̄
unū hoc pri⁹ te affari liceat medicos si hoc ius-
iurādū quēadmodū cætera Hippocratis artis
pcepta seruarēt: sine dubio eā qđ ab Homero
tribuit: laudē cōsecuturos eē: futuros. n. inter
alios hoies tāq; pncipes & dños ita ut nunq̃ a
Romanis urbe expulse fuissent: aut in illorū
ludibriū sepulchris inscriptū esset: hic turba
medicorū periit. Vale.

HIPPOCRATIS IUSIVRANDVM.

De hoc inuencado credo bñss⁷ Heronim^{us} dixisse in epta
ad nepotian^{um} p^{er} epta Vobi aut Hippocritib^{us} adiunat
discipulos suos inq^{ue} doceat et in vob^{is} p^{er} p^{ro}p^{ri}etate p^{ro}p^{ri}etate
extoquet p^{ro}p^{ri}etate p^{ro}p^{ri}etate p^{ro}p^{ri}etate p^{ro}p^{ri}etate

Estor appollinē medicū & esculapiū hy-
geāq; & Panaceā & reliquos oēs deos de-
asq; me q̄tū corpis & igeniū uirib^{us} efficere po-
tero: hoc iusiurādū & hāc singraphā eē suatu-
rū doctore. s. q me hāc artē docuerit loco p̄ris
hītur: uictū fortūas ceteraq; q̄ illi op^{us} fuerit
cū eo cōicatur: eiusq; plī æq̄ tributur: ac frī-
b^{us}: qbus natura cōiūcti sumus: hāc artē si illis
usus fuerit discere: sine mercede aut pacto do-
ctur. Oīa q̄ audierī queq; pceperī īstituta z re-
liq̄ toti^{us} discipline pcepta tū meis pceptorisq;
mei filiis tū discipul^{is} q iuramēto & syngraphe
ac medicīe legi astricti fuerit: alii uero nemī ī-
ptitur. Vict^{us} nōrma z remediis quo ad ei^{us} fie-
ri potit: p uirili pte iudicioq; meo nō ad ullā
egrotatiū offēsiōē īiuriāue: s; ad eorū dūtax^{us}
at cōmodū atq; salutē usur: q̄ noxia sūt & le-
dūt: remotur: nihil p īiuriā factur: neī roga-
tū mortiferā potionē datur: neq; id cuiq; cōsul-
tur: mulieri medicamē abortus faciēdi cā tra-
ditur nulli: cū ītegritate & pietate uitā artēq;
meā suatur: laborātes calculo neq; q̄ icisur: s;
ei^{us} rei pitis id cōcessur: q̄ scūq; domos ītraue-
ro: solūmō sanādīs egrotis opaz datur: oī uo-
luntaria & exiciali iniuria oī libidīe oī deniq;
rei uenereæ cupiditate remota: q̄ ī corpib^{us} si-
ue mulierū siue uiroū siue liberorū siue seruorū

curādis: q̄q̄ citra curationē ī hoīu3 uita ac cō-
suetudinē uel uiderī uel audierī ul̄ quoquō mō
cognouerī: q̄ ī uulg⁹ aliquñ efferri nō o3: tanq̄
archana & mystica sacra sp̄ taciturn. mihi igit̄
pure & scē iusiurādū seruātī uita arteq̄ mea fe-
licissime fortunatissimeq̄ frui liceat: nomēq̄
meū & gloria apud uniuersos hoīes & natōes
imp̄petuū celebret. Trāsgrediēti aut̄ & peie-
rātī cōtraria oīa contingant.

ANDR. BREN. HIERONYMO TRA-
POLINO: S. D.

On est idonea cā Hieronyme cur aliq̄s
Hippocratē dialecticæ ignar⁹ fuisse cen-
seat. p̄pterea q̄ nōdū eius t̄p̄ibus differē-
di facultatis p̄cepta extarēt scripta. nā si sic ha-
beret: & medicine quoq̄ rudis fuisse argui po-
sset: q̄ añ eū de morbis: sicut ab aliis postea fa-
ctitatū ē: a capite usq̄ ad pedes scripserit nēo.
Eodē argumēto plato & socrates ceteriq̄ anti-
quiores phī. q̄ñ Aristoteles adhuc phīæ p̄ce-
pta nō digessisset: phīæ rudes dicerēt. q̄d q̄dē
opinari nō esset uiri sane mētis. nedū docti &
prudētis. q̄ñ q̄dē licet artes disciplinēq̄ scripto
tradite non essent. tamē erant in ipsa natura.
easq̄ hoīes īuestigare & īuenire īuētisq̄ uti po-
terāt. Q̄d aut̄ ita sit demōstrat hic hippocra-
tes tripertita breuissima acutissimaq̄ ratione

Quā tibi latinam feci ut cognoscas an ille di
sputandi artis ignar⁹ fuerit: an sec⁹: quo te a cō
muni errore eximas sapiēter sētiēdo recteq; iu
dicādo Hippocratē oī doctrina oīq; disciplīa
insignē fuisse: a quo etiā & Plato & Aristotē.
mīta dedicerūt: cū alter ī cratilo alter ī libro
de interpretatione sentire uident⁹ noīa reb⁹ po
sita esse instituto nō natura. quæ sentētia pu
to nō aliūde sūpta ē: q̄ ab hoc Hippocratis lo
co: quē legēs iudicare: & ut aiūt oculis cerne
re & manibus tāgere poteris. Vale.

Q VOD ARTES/SVNT/DEMON STRATIO HIPPOCRATIS.

Ihi certe uidet⁹ nulla oīo ars eē: q̄ nō
sit. Etenī absurdū eēt: eorū q̄ sūt aliqd
nō esse cēsere. Siquē ea: q̄ nō sūt quis
ex uisu demonstrauit esse: Nā si ē cōspicere: q̄
nō existūt: tāq̄ existētia: nō utiq; p̄ comperto
habeo: quō quispiā ea intelligat non existere
tanq̄ existētia. Esto q̄ oculorū sensu & mentis
intellectu aliqd tanq̄ sit: percipiat⁹ non tñ p̄
pterea hoc esset ei⁹smodi. Qm̄ quæ sunt sp̄
cernūt⁹: & cognoscūt⁹. Quæ aut nō sūt: neq;
cernunt⁹: neq; cognoscunt⁹. Atq; artes demon
stratæ cognoscūt⁹: nec uero earū ulla est: quæ

non ex aliqua forma p̄spiciāť. Equidē & noīa
quoq; a formis indita eē puto. Nō ē. n. cōsen-
taneū existimare formas a noībus ortū habe-
re. Nec fieri pōt. Noīa. n. instituto nature po-
nunt: spēs aut nō institutis fiūt: sed germināt
Si cui igit hēc: quæ dixim⁹: minus nota fue-
rint: clari⁹ ei reliqs in rōibus patefiet.

• ANDREAS BRENTIVS IACOBO
SANGENISIO. S. D.

Erū illud est Iacobe: quod cōi sermone
usurpari solet: uirtutē nullos maiores ī
imicos h̄re: q̄ ignaros. Atq; q̄to maior in ali-
quo elucescit: tāto plures h̄ inuidos: atq; ho-
stes. Quorsū hęc? Quia cū medicīa sit omniū
artiū p̄stātissima & locupletissima: multo sem-
per habuit q̄ ei detraherēt. & uitupare conarē-
tur: quos q̄ prudēter & sapiēter Hippocrates
ut nobilissimus eius autor: ita acerrimus ipi⁹
tutor atq; defēsor rephēdat: facile iudicab ex
hac pua iuectiua cōuersa/quo te non puo frui
bono itelligas cū laudē sine iuidia hēas: q̄ fa-
cile uitas oīb⁹ recte cōsulēdo: bñq; faciēdo: q̄
qdē solā uitā & foelicitatē esse te nō ignorare
arbitror uirū aristotelicū & phiæ p̄ceptis in-
structissimum: Vale.

20

HIPPOCRATIS/INVECTIVA/IN OBTRECTATORES/MEDICINE

Vnt nōnulli q artē putarūt/ artes uicio
dare: ut opināt: ne id qdē quod dico: ef-
ficiētes: nisi uero q ppe sentētiæ ostētionem
quādā p se ferūt. Atq mihi qdē magni īgeniū:
singularisq prudētiæ eē uidet: aut aliqd: qd
nō reptū sit iuenire: meli⁹. n. est inuentū/ q qd
nō ē reptū: aut īpfecta pficere. At uero aliorū
inuēta cauillationib⁹ uitupare: nihil emēdan-
do: s; q doctorū sunt iuēta apud īdoctos rep-
hēdēdo/ nullius cōsiliū/ rē/ aut īceptū esse iudico:
sed potius quādā naturæ puerilitatē: uel artis
ignorātiā. istud. n. solū offm est īspiciētū uiro-
rū: q nihil arte ualēt: s; ābitiōne dūtaxat mo-
uent: cū nullā penit⁹ facultatē hēant/ aut alio-
rū scripta uicio dādi: aut q recta sūt īsectādi
aut quæ recta nō sunt: uituperādi. Alii igitur
aliarū facultatū pfectores & assertores repri-
mant: atq contundāt: eos qui tali modo ī ali-
as artes inuehūt. Sed præsens oratio: illis
qui medicinā exagitāt: repugnabit animosa:
propter eos quos dānat locuplex ppter artē:
cui opitulatur: robusta ppter sapientiam a q
est erudita.

FINIS.

Registrum.

Primum uacat

Vel nihil inter

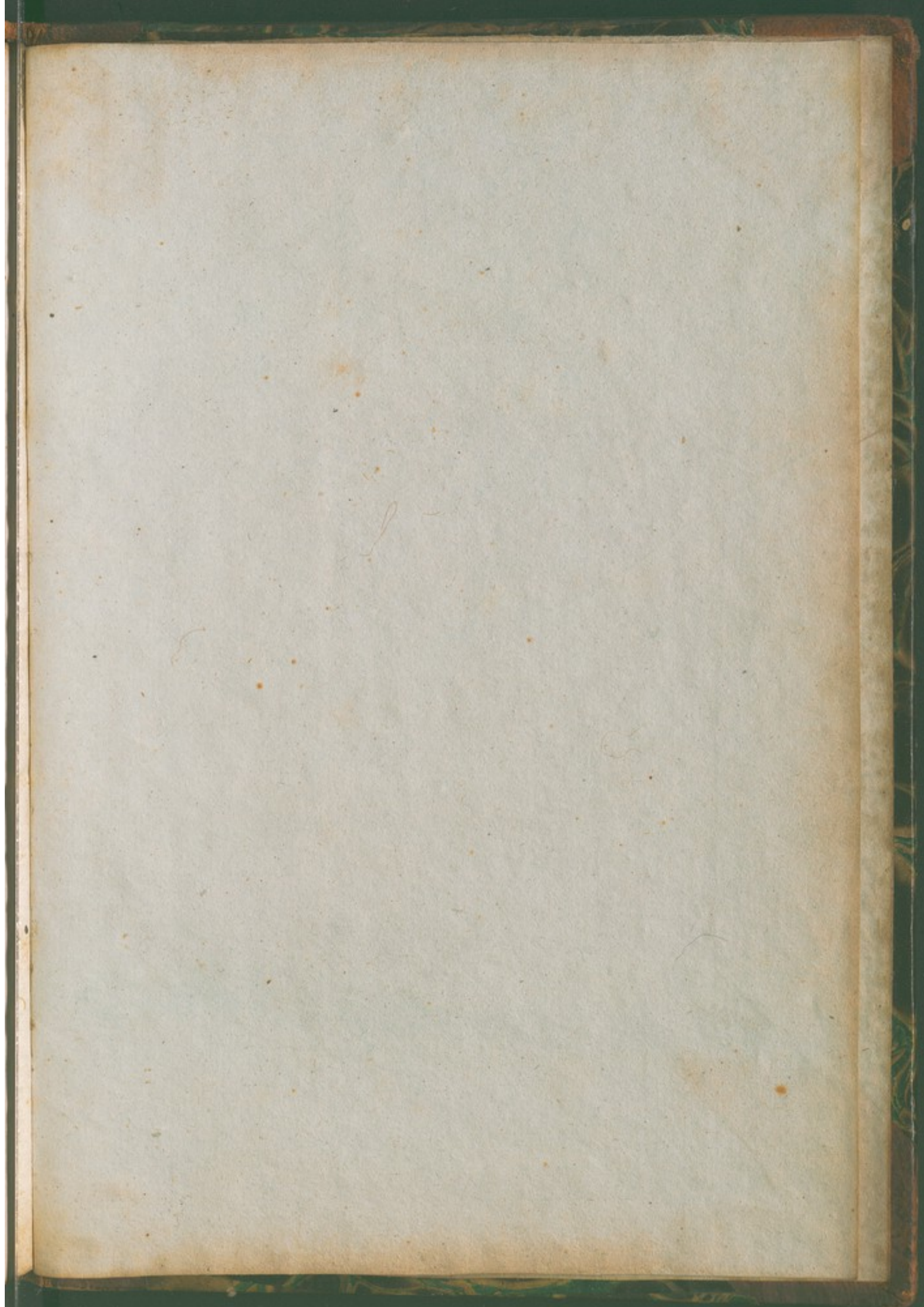
Mares tam

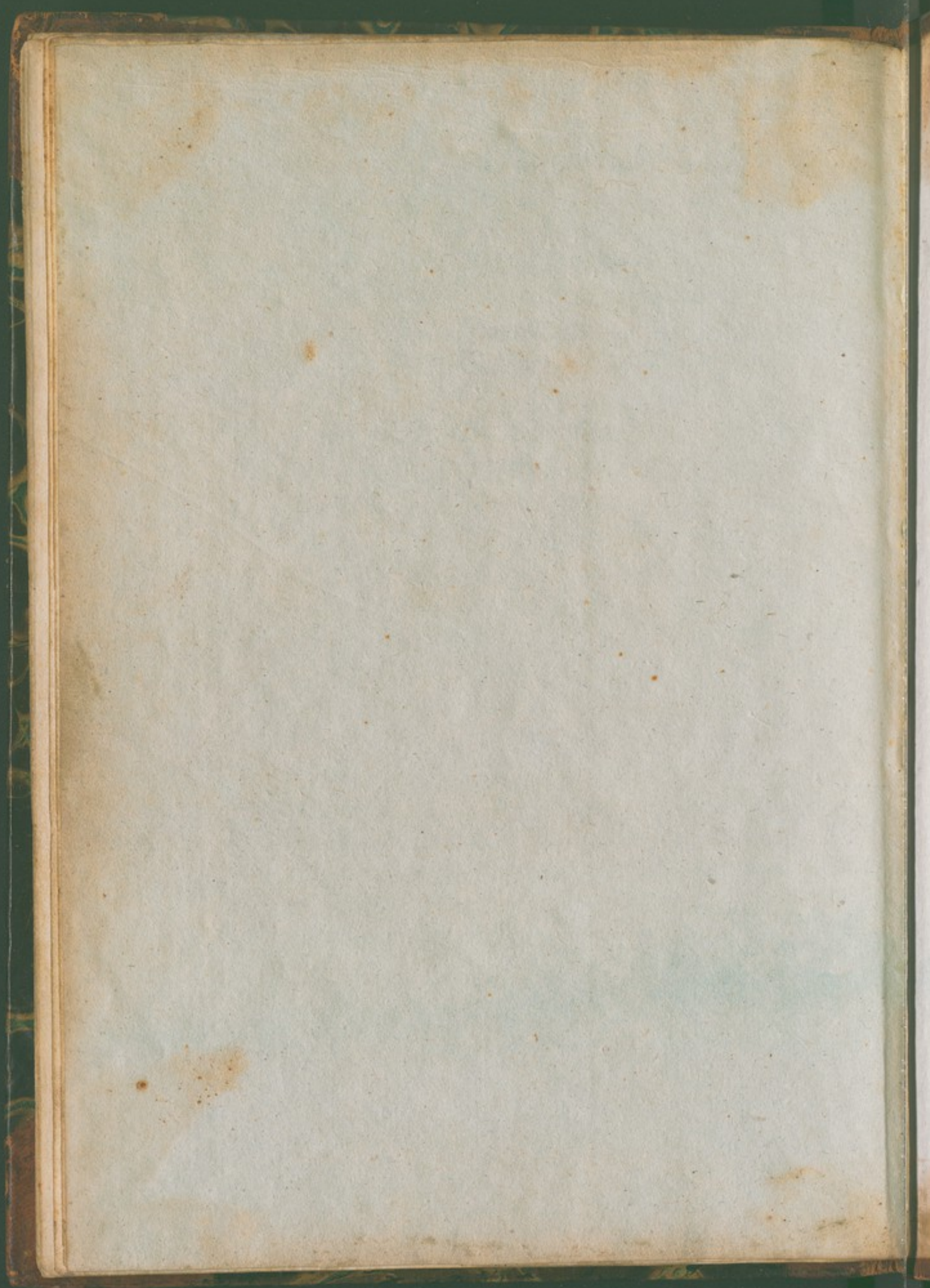
Gatione

Ac lassitudine

A puero

FINIS.





24

